

מסורת הש"ס

(א) [למקמן ד:ה:ה:] (ב) [לעיל
(ו:ה) עדיפות פ"ד מ"ה:
(ד) [ומתוספתא פ"ג] כ"ב מה:
ע"ש כסדרין לא ע"ש:
(ה) ד"ז ש"ך לעיל י"ט.

תורה אור השלם

1. וְזֶה תוֹרַת הַהֲזִיז
ביום מלאת ימי נזיר
יְבִיא אֹתוֹ אֶל פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד: במדבר ר"י

נוסחת הריב"ן

[א] נטמאת: [ב] קנסה הוא
דקנסה: דכ"ש סברי כי
גליון מירות מרובה שן ק'
יוס כ"ש אומרים מיר ל'
משום דלרץ העמים טמאה
הוא לא משבי מירות דמירל'
לכי ימנה ל' יוס דמירות
טמאה בלרץ יסרלה דמיר'
וכ"ש כ"י ס"ד: [ג] ע"ש:
[ד] כ"י גליון ולי ס"ד:
[ה] בלרץ מיר: [ו] ביום:
[ז] דעדיין: [ח] (יוס) ללא
ככ"י: [ט] ביום: [י] ל' יוס:
כ' ואית ספרים דמכ"י ביה
מנא נמי ד"ה ושכשתא ביה
הס"ד: [ל] ד"ש: [מ] ככל
מוקם ש"ס ע"ש כתי עדים
כ"י:

הגהות הב"ח

(א) נבי וזה מורה נזיר
ביום מלאת: הוסיפה
אמרה: (ב) רש"י דכ"ה
ח"ש עלמה וכו' ש"מ דכ"ה
נטמאת משמעת לארץ
מיר: ר' יהודה וכו' בסוף
שבע ראשונים אצל א'
ביום מלאת דעדיין ה'
לה יוס אחד או ב' מה:
וכ' לדברי הכל דהא
נטמאת תוך מלאת ה'
י"ד וכו' בסוף י"ד ביום
מלאת היטה: (א) ד"ה על
מה נתקן על כת אחת
אחד כלל והד"ה ע"ש ביום
וכ"ה וכו' דיש ככלל וכו'
אצל בשתי כתי:

הגהות מהר"ב

גרשבורג

[א] תוס' ד"ה למא וכו'
וכ"ה סברי אע"ג דגלי לבל
טמאה דרצון הוא ואינה
כשאר אהל מן תביות אע"ג
עד אהל נחמק. וי"ב
אפ"כ איז גלי לבל
טמאה דרצון הוא כשאר
אהל וכו' דל"ל ע"ש א"ת:
[ב] ד"ה מיר וכו' וי"ב מה
שכתוב בספרים ועוד וכו'
כ"ב ע"י א"ת:

הגהות התוספות

1. ל' טעויה הוא משום
דמיחלפא כשאר טומאה:
2. כ"ס נטמאת. ויש
מוקם דגברי הית'
מחית נטמאת עד מחית
בסוף מנין. 3. ל' עד
מנחין. ומחית ועוד נחמק.

וכ"ה סברי משום אוירא גזרו. וחמירא טומאתה ומשום הכי זריכה
דמיהו ככתמלה: לא דכ"ע משום גושא גזרו. דקילא לטומאה והאי
לחמרו לה דמיהו לנזירותה קנסא ב' צעלמא הוא דקנסה:
איבעיא להו. הא דל"ר יהודה דלא היתה מירה אלא י"ד ג'
בשנטמאת קאמר: ואליבא דכ"ש.

דכשעלתה לארץ והיתה עושה ל' יוס
ככ"ש נטמאת צטומאת מת וסתרה
את הכל ועשתה ו' שנים אחרים
ככתמלה: או דלמא שלא נטמאת.
אלא בשביל שזאת בלרץ העמים
ועלתה לא"ע עשתה ו' שנים ככתמלה
ואליבא דכ"ה: פ"ש עלמה לארץ ואי
פ"ד כ"י. ולי ס"ד כשנטמאת
ואליבא דכ"ש אי הכי י"ד שנה ול' יוס
וכיעיא ליה שהרי בתוך ל' נטמאת
וסתרה שנה ראשונים אצל לא ויוס
ו' שנים ול' יוס היה לה למנות מחמיהן
אלא מדלל תני הכי אלא י"ד שנה ש"מ
דכלל נטמאת (ה) ה' מייירי ר' יהודה
ואליבא דכ"ה: ע"ה איבעיא להו. הא
דל"ר יהודה לא היתה מירה אלא י"ד
שנה כשנטמאת עוד טומאה אחרת
בסוף שנה ראשונים אצל לא ויוס
מלאת וועדיין יש לה יוס אחד או
ב' מן ה' שנים ולבסוף ו' שנים עלתה
לארץ ומנתה ו' שנים אחרות שהרי
סותרת ו' שנים ראשונים לר"ה דהא
נטמאת הרי י"ד שנה ולהכי לא אמרי
כ"ש דלריכה למנות ל' יוסים בלרץ
דהא כגי לה בזאת ו' שנים שהיא
מונה בלרץ תא שזמנע עלתה לארץ כו'
ואי ס"ד כשנטמאת ואליבא דכ"ש
נטמאת בסוף ו' ראשונים וחזרה
ונטמאת בסוף י"ד כדלמא ת"ק אי
הכי י"ד שנה ול' יוס איבעיא ליה לרבי
יהודה למימר דכיון שנטמאת בסוף י"ד
טודיוס מלאת היתה זריכה למנות
עוד ל' דהא ק"ל דכי נטמאת ציוס
מלאת מונה ל' ו' תניא נמי הכי דלר'
יהודה אית ליה דכי נטמאת ציוס מלאת
מונה ל' וכיון דק"ל הכי ודאי הא

דל"ר יהודה לא היתה מירה אלא י"ד שנה בשלא נטמאת וקא פליג
אמנא קמא דסבירא ליה לרבי יהודה דלא נטמאת כלל אלא לבסוף
שבע שנים עלתה לארץ והורוה שהיה מירה עוד שבע שנים.
ובלשון הזה דן ר"ה צ"ח יתקן הלוי לפני רצונו וקבלה (כ"ל ו"ה)
גליון (כ"י): (א) כ"ס אמר שח' שנים קיבל עליו מירות
ואחד אומר חמש שנים: שז"ש אומרים נחלקה העדות. הואיל ואין
שם ב' עדים על ב' שנים: וכ"ה אומרים. מ"מ שניהם מעידים על
ב' שנים לזיוש ככלל חמש שנים ולא נחלקה עדותן ואלא בשני
כתי עדים אחת אומרת שמים ואחת אומרת חמש דברי הכל יש
ככלל חמש שמים: אמר רב הכל מודים במונה. שנחלקה עדותן:
מאי אינימא כחאד אומר חמש ולא שמים ואחד אומר שמים
ולא חמש. פשיטא דנחלקה עדותן דהא קא מכחשי אהדדי: אלא.
כגון שהאחד אומר שמים והאחד אומר שלש ארבע חמש:

הא

שגדר שני נזירות וא"ו מעידין שגדר חמש נחלקה עדותן. ואין כאן מירות כלל וא"ת הכי דמי א"ס שמת הנודר שתיקה כהודאה דמיא וי"ל
שהנודר מכחשי כל אחת ואחת דאי מודה למה לא יהיה כהודאתו א"כ כחומר איני יודע והשתא זריץ לידון לפי העדות א"כ כששומק
וצאו שתי הכיתות יחד דלא הוי שתיקומיה כהודאה דלאו מודה הוא דלמא מה לי להכחישן הא שתיקן מכחישן זה את זה: וכ"ה אומרים יש
ככלל חמש שמים. [ומונה] ב' דהוי כחלו אמר שתיקן שמים נדרת:

קתני רישא ב"ש ב'. כל זה לא היה זריץ דודאי זרישא קיימין ולשון מיר משונה: מרתיתין. דקתי דפליגי כ"ש וכו"ה בשתי כתי
עדות [דלא כהאין] תנא ד"ה ישמעאל: אמר רב ה"ב מודים במונה. שנחלקה עדותן לרבי ישמעאל דלמא דפליגי בית שמאי
ובית הלל צכת אחת היינו כשאומר אחד שמים ואחד אומר חמש אצל א"ס מונה דמסקין ואילו נחלקה העדות: מאי קאמר. כלומר
והכי דמי מונה דקאמר אינימא דקא מכחשי אהדדי להדיא כדקאמר חמש ולא שמים כו' פשיטא דנחלקה עדותן ומאי קא משמע לן רב

מי שאמר פרק שלישי נזיר

ב.

לימא בהא קמפליגי רב"ש סברי ארץ העמים משום גושא גזרו
וב"ה סברי משום אוירא גזרו. אית ספרים דגרסי הכי
דכ"ש סברי ארץ העמים משום גושא גזרו עליה ולא על אוירא ומותר
ליכנס זה בשדה חיה ומגדל וכו"ה סברי אפילו על אוירא גזרו
ומש"ה החמירו לסתור הכל וקשה
לגירסא זו דמאי טעמא דכ"ש דנהי
דלא גזרו כי א"ס משום גושא מ"מ
לסתור הכל מידי דהוה אצית הקצרות
דאינו מטמא כחומר ואפ"ה סותר הכל
לכן נראה דגרסין איפכא כ"ש סברי
משום אוירא גזרו והחמירו בלרץ
העמים וכ"ה סברי משום גושא גזרו
וא"ת והשתא נמי מאי טעמא דכ"ש
אטו משום דהחמירו זה יותר מקבר
לא יסמור אלא ל' וי"ל דלן הכי נמי
דכיון דהחמירו זה לגזור על אוירא גלוי
לכל דאומה טומאה אינה אלא מדרבנן
ולכן כגי לן דיסמור שלשים יוס דלא
מיחלפא צטומאה דלוריינתא וכו"ה
סברי משום גושא גזרו וכיון דלינה
קקבר זריץ יסמור הכל ומשום
דמיחלפא ארץ העמים קצרות ובענין
כסר: וזו אילכ צ"כ כהן גדול (לקט
דף קכ"ד דקאמר אי משום אוירא ל"ל
הזאה אצל אי משום גושא נחא
דטעמא דהזאה כשאר טומאות ולפ"ו
ה"ג לא דכ"ע משום אוירא גזרו ולכן
ניחא לז"ש דלא קנים אלא ל' יוס
וכ"ה סברי א' אע"ג דגלוי לכל צטומאה
דרצון הוא ואינה כשאר אהל קנסין
ליה ככתמלה נטמאת וצקנסה הוא
דפליגי: בשנטמאת ואליבא
דכ"ש. [אמר] רבי יהודה דהזריכה
למנות ל' יוס צא"י ונטמאה בסוף ל'
יוס צא"י ומנתה עוד ו' שנים שהרי
הזריכה לסתור כל מירות ומנאל דלר'
יהודה היתה י"ד שנים ול' יוס והיינו
דוקא דכ"ש דלן זריץ למנות כס"י רב
ל' יוס לצד דאי לז"ה זקוקה לחזור
ולמנות צא"י ו' שנים אחרים אי
נטמאת בסוף מנין כשנטמאת? דלעיל

היה כן שנטמאה בסוף מנין של הארץ וא"כ היתה זריכה למה מירות
כ"ה שנה או דלמא בשלא נטמאת ודר' יהודה אליבא דכ"ה דוקא
לז"ש לא הזריכה ל"ד שנים וצ"י שנים ול' יוס סגי: תא שמע
עלתה לא"י וכו' ואי ס"ד בשנטמאת ואליבא דכ"ה ר' יהודה אומר
לא היתה נזירה אלא י"ד שנה וכו' יוס מביעי ליה. ב' ולא
גרסין מה שכתוב בספרים ועוד? מתניתין וא"ת ודלמא ל' יוס היו
מוזעלים ב' שנים הראשונים כגון שעשתה בחור' ו' שנים חסר חדש
ושלשים יוס דקנסא בלרץ [הרין] ו' שנים ולא יותר ונטמאה בסוף ל'
יוס של הקנס ועשתה עוד ו' שנים הרי י"ד צין הכל ועוד קשה למה
לו להזריץ דברי ת"ק לא יציא אלא דברי ר' יהודה דקדק מהם
וי"ל דמש"ה מייית דברי ת"ק לאווכחי דלמ"ק לא מייירי בהצלעה
דקמי ובלבסוף שבע שנים נטמאת ונמאלת מירה כ"ה שנה (ול' יוס)
[א"כ] גס דברי ר' יהודה לא מייירי בהצלעה וא"כ י"ד שנים ושלשים
יוס מייצעי ליה: מ"י שהיו שתי בתי עדים מעידות אותו אלו מעידין
וי"ל דמ"מ שנים מיר דמי א"ס שמת הנודר שתיקה כהודאה דמיא וי"ל
עדות [דלא כהאין] תנא ד"ה ישמעאל: אמר רב ה"ב מודים במונה. שנחלקה עדותן לרבי ישמעאל דלמא דפליגי בית שמאי
ובית הלל צכת אחת היינו כשאומר אחד שמים ואחד אומר חמש אצל א"ס מונה דמסקין ואילו נחלקה העדות: מאי קאמר. כלומר
והכי דמי מונה דקאמר אינימא דקא מכחשי אהדדי להדיא כדקאמר חמש ולא שמים כו' פשיטא דנחלקה עדותן ומאי קא משמע לן רב

היה כן שנטמאה בסוף מנין של הארץ וא"כ היתה זריכה למה מירות
כ"ה שנה או דלמא בשלא נטמאת ודר' יהודה אליבא דכ"ה דוקא
לז"ש לא הזריכה ל"ד שנים וצ"י שנים ול' יוס סגי: תא שמע
עלתה לא"י וכו' ואי ס"ד בשנטמאת ואליבא דכ"ה ר' יהודה אומר
לא היתה נזירה אלא י"ד שנה וכו' יוס מביעי ליה. ב' ולא
גרסין מה שכתוב בספרים ועוד? מתניתין וא"ת ודלמא ל' יוס היו
מוזעלים ב' שנים הראשונים כגון שעשתה בחור' ו' שנים חסר חדש
ושלשים יוס דקנסא בלרץ [הרין] ו' שנים ולא יותר ונטמאה בסוף ל'
יוס של הקנס ועשתה עוד ו' שנים הרי י"ד צין הכל ועוד קשה למה
לו להזריץ דברי ת"ק לא יציא אלא דברי ר' יהודה דקדק מהם
וי"ל דמש"ה מייית דברי ת"ק לאווכחי דלמ"ק לא מייירי בהצלעה
דקמי ובלבסוף שבע שנים נטמאת ונמאלת מירה כ"ה שנה (ול' יוס)
[א"כ] גס דברי ר' יהודה לא מייירי בהצלעה וא"כ י"ד שנים ושלשים
יוס מייצעי ליה: מ"י שהיו שתי בתי עדים מעידות אותו אלו מעידין
וי"ל דמ"מ שנים מיר דמי א"ס שמת הנודר שתיקה כהודאה דמיא וי"ל
עדות [דלא כהאין] תנא ד"ה ישמעאל: אמר רב ה"ב מודים במונה. שנחלקה עדותן לרבי ישמעאל דלמא דפליגי בית שמאי
ובית הלל צכת אחת היינו כשאומר אחד שמים ואחד אומר חמש אצל א"ס מונה דמסקין ואילו נחלקה העדות: מאי קאמר. כלומר
והכי דמי מונה דקאמר אינימא דקא מכחשי אהדדי להדיא כדקאמר חמש ולא שמים כו' פשיטא דנחלקה עדותן ומאי קא משמע לן רב

הא

ב' נזירות ועוד ד' ועוד ה' כיון דנחת למינא הוי כחלו מכחישן

א' אלו ז"ל בנזיה אחד מן העדים אומר מיר מירות א' וכו'.

עין משפט
נר מצוה

כג א מ"י פ"ה מהל'
טומאת מת ה"א:
כד ב מ"י פ"ג מהל'
מירות הלכה ט':

פ' הרא"ש

לא דכ"ע משום אוירא גזרו
הלכן לב"ש די בל' וב"ה
סברי דאפ"ה קנסוה בעיקר
נזירות ולקמן בפ' כ"ג
מוכח כי האי גירסא
דאמרין לקמן אי משום
אוירא למה לי הזאה אלמא
אי משום אוירא אין לה דין
טומאת מת ולא בעיא
הזאה: איבעיא להו
כשנטמאת וה"ק ליה ר'
יהודה דלמ"ק ודאי אמת
היה שנטמאת בסוף
נזירותה ואפ"ה לא היתה
נזירה אלא י"ד שנה דהורו
לה ככ"ש להיות נזירה ל'
יוס שנטמאת בסוף ל' יוס
והזריכה להיות נזירה עוד
ו' שנים: או דלמא כשלא
נטמאת ואליבא דכ"ה. ולא
פליג ר"י אית"ק אלא בעיקר
המשעה שזכר יהודה אומר
שכן היה המעשה שלא
נטמאת אבל א"ס נטמאת
היתה צריכה להיות נזירה
כ"ה שנה: ח"ש עלתה
לארץ וכו' לא היה צריך
להביא כל זאת המשנה
אלא שרוריה דקדק דכי
היכי דלמ"ק נטמאה בסוף
ימי נזירותה הכי נמי לר'
של נזירות אית"ק פריך אי ס"ד
בשנטמאת ואליבא דכ"ש
א"כ נטמאת בסוף ל' יוס
וכ"ה נזירות א"כ י"ד וכו'
מכ"י ליה. ואית ספרים
דגרסין י"ד שנה ל' מבעי
ליה דתניא ר' יהודה אומר
של נזירות אית"ק פריך אי ס"ד
ביום מלאת אמרה תורה
נטמא ביום מלאת תן לו
תורת נזיר. ואי ס"ד
כשנטמאת ונמאלת דכ"ש
כיון שנטמאה בסוף ל' לא
היתה צריכה להיות נזירה
אלו מעידים שגדר ב'
שקבל עליו ב' נזירות ואלו
מעידים שגדר ה' באותה
שעה שאמרו אומר' שגדר
ב' אנו אומר' שגדר ה'.
ומפרי' כגון שהיה מכחשי
ואומר שלא נדר כלל. דאי
שתיק הוי' שתיקוהא
כהוראה כדא' בקידושין
פ' האומר גבי נטמא
טהורתיך והלה שותק. ומי'
איכא למי' דמייירי אפילו
בשותק דכיון דבאו ב'
כחות כחות ומכחישות זו
את זו נתבטלו דבריהם והוי'
כאילו לא העידו ולא שייך
הכא למימר שתיקה
ככת' א' באו קאמרי ב"ש
דנחלקה עדותם שהאחד
אומר אמת והא' משקר
ואין כאן אלא עד אחד
אמתי וכו' אומר יש
בכלל ה' שתיק ושניהם
מעידים על שניהם. ולתנא
גם ב"ה מודו בכת
אמת דנחלקה עדותם: אמר
רב הכל מודים במונה (א)
אהא' מן העדים נז' א'
ועוד שניה והשני אומר נזר

(א) אלו ז"ל בנזיה אחד מן העדים אומר מיר מירות א' וכו'.